

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

EVALUAČNÍ STUDIE

závěrečná zpráva projektu

***„Pilotní ověření implementace systému
sociálního bydlení
v obci Veselíčko“***

Zpracovatel: EUROFORALL o. s., Švédská 8, Olomouc

Květen 2020

Obsah

Manažerské shrnutí.....	3
Zdroje dat a metodika zpracování.....	5
Evaluační otázky.....	6
Úvod.....	7
A. ČÁST PROCESNÍ	10
Shrnutí projektu.....	10
Vyhodnocení naplňování klíčových aktivit projektu.....	11
B. ČÁST VÝSLEDKOVÁ - DOPADOVÁ	16
1. PŘÍPRAVA VZNIKU LOKÁLNÍHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ	16
1.1. Inicivace vzniku lokálního systému sociálního bydlení	16
1.2. Vymezení cílové skupiny	19
2. CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ	22
2.1. Charakteristika bytového fondu pro sociální bydlení.....	22
2.2. Kritéria vstupu do sociálního bydlení a podmínky jeho užívání.....	25
2.3. Způsob výběru uživatelů sociálních bytů	31
2.4. Specifikace podporovaných cílových skupin	32
2.5. Charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení	34
2.5.1. Charakteristika sociální práce doprovázející sociální bydlení	34
2.5.2. Další poskytované podpůrné nástroje soc. bydlení, způsob a podmínky poskytování.	39
2.6. Spolupráce s místními aktéry.....	40
2.7. Omezení bránící některým cílovým skupinám ve vstupu do sociálního bydlení	40
3. NAPLNĚNÍ VIZE MÍSTNÍHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ	41
3.1. Úspěšnost místního systému sociálního bydlení a jeho plánovaný rozvoj.....	41
3.2. Plány dalšího vývoje místního systému sociálního bydlení	41
3.3. Udržitelnost místního systému sociálního bydlení.....	42
4. ZÁVĚRY EVALUACE.....	43
4.1. Odpověď na evaluační otázky	43
4.2. Doporučení	46
Seznam zkratk:	46

Manažerské shrnutí

Obec Veselíčko je jednou z 16 obcí v České republice, která se zapojila do projektu *Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení*. Tento projekt byl financován z peněz EU, MPSV a částečně také z rozpočtu obce.

Cílem této závěrečné evaluační zprávy je shrnutí informací o realizaci a dosažených výsledcích projektu „*Pilotní ověření sociálního bydlení ve Veselíčku*“.

Struktura a obsah závěrečné evaluační zprávy odpovídá požadavkům definovaným v dokumentu Metodika pro sebeevaluaci nesoutěžních projektů IP 2.1 a 2.2.

Procesní část evaluace

V procesní části evaluace bylo zjištěno, že aktivity projektu dostatečně pokryly potřeby, aby došlo k naplnění cílů projektů.

V průběhu realizace projektu nebyly identifikovány žádné změny ve výchozích podmínkách uvedených v projektu, či nové neočekávané potřeby, které by měly natolik významné dopady na stanovené cíle, resp. by vyžadovaly zásahy do nastavených klíčových aktivit projektu.

Dopadová část evaluace

V dopadové části hodnocení bylo zjištěno, že zamýšlených výstupů – dopadů bylo dosaženo. Závěry a doporučení jsou uvedeny v závěrečné kapitole.

Jedním z hlavních výsledků realizace projektu bylo vytvoření lokální koncepce sociálního bydlení (na základě dvou zpracovaných analýz v rámci projektu), která se stala komplexním materiálem popisujícím systém sociálního bydlení v obci Veselíčko. Tato koncepce byla vytvořena, schválena Zastupitelstvem obce Veselíčko počátkem října 2018 a byla ověřována v praxi.

Dalším výsledkem - dopadem realizace projektu bylo zřízení kontaktního centra v obci a zavedení sociální práce. V průběhu realizace projektu došlo k personální změně na pozici sociální pracovnice z toho důvodu, že neměla řádně nastavený monitoring a bylo by obtížné získat jak od sociální pracovnice, tak případně od garanta projektu relevantní data pro zpracování evaluační studie.

Nedostatečnost v práci sociální pracovníce se projevila mj. i v nízkém podílu plnění cílové hodnoty monitorovacího indikátoru - počtu klientů služeb (plnění v polovině projektu pouze na 23%).

V rámci projektu byly vytvořeny metodiky pro výkon sociální práce v obci Veselíčko, tj. Metodika sociální práce v oblasti sociálního bydlení a Metodika programu prevence ztráty bydlení, které jsou součástí lokální koncepce sociálního bydlení.

Data pro závěrečnou zprávu byla čerpána z veřejných zdrojů, od příjemce dotace, obce Veselíčko, z dotazníkového šetření, cílové skupiny, pohovorů, telefonického dotazování.

Naplnění monitorovacích indikátorů (stav k 30. 4. 2020)

- Počet podpořených osob v sociálním bydlení – celkem
Cílová hodnota: 5
Dosažená hodnota: 5
(naplnění cílové hodnoty na 100%)
- Počet klientů služeb – celkem
Cílová hodnota: 30
Dosažená hodnota: 30
(naplnění cílové hodnoty na 100%)
- Počet podpořených organizací – celkem
Cílová hodnota: 1
Dosažená hodnota: 1
(naplnění cílové hodnoty na 100%)

Zdroje dat a metodika zpracování

Analýza dokumentů (desk-research)

- Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025
- Strategie rozvoje územního obvodu Olomouckého kraje 2015 - 2020
- Plán obnovy a rozvoje obce Veselíčko
- Projekt Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení v obci Veselíčko
- Analýza potřeb sociálního bydlení
- Analýza technických nároků rozvoje sociálního bydlení
- Lokální koncepce sociálního bydlení
- Metodika pro sebeevaluaci nesoutěžních projektů IP 2.1 a 2.2

Kvalitativní analýza (objektivní)

- Český statistický úřad
- Ministerstvo práce a sociálních věcí
- Úřad práce
- Obecní úřad Veselíčko

Kvalitativní analýza (subjektivní)

- Popis bytů
- Popis podmínek pro využívání systému sociálního bydlení
- Popis podpůrných nástrojů
- Popis spolupráce s místními aktéry
- Bariéry

Kvantitativní šetření

- Popis bytů
- Náklady na bydlení
- Popis podporovaných skupin
- Řízené individuální rozhovory (s uživateli sociálního bydlení se záznamem do dotazníku Jednotné metodiky evaluací MPSV)
- Měření změny sociální a ekonomické situace účastníků

Syntéza zjištění - závěry a doporučení

Užívané zdroje byly na základě dohody v souladu s možnostmi projektu - sociální bydlení je kategorie, kde řada získávaných dat a údajů podléhá specifickým přístupům k šetření (nutnost zachovat anonymitu klientů atd.). Součástí dohody byl i způsob práce se zdroji na straně evaluátora a příjemce dotace.

Přístup evaluátora k řešení evaluace vychází primárně z tzv. teorií vedené evaluace. Základem byla projektová dokumentace a záměr (cíl) příjemce (tj. vytvoření strategického dokumentu Lokální koncepce sociálního bydlení obce Veselíčko a pilotní ověření této koncepce v sociálních bytech obce a zajištění sociální práce v obci). S ohledem na charakter projektu, tedy realizaci sociálního bydlení a poskytování sociální práce v obci, se nejeví jako účelné využití kontrafaktuálních přístupů, respektive evaluace založené na porovnání podpořených a nepodpořených skupin.

Návrh evaluační studie byl odsouhlasený MPSV v září 2017 kompetentním pracovníkem p. Markem Hojsíkem.

Evaluační otázky

1. Do jaké míry byl projekt navržen tak, aby přinášel očekávané dopady?
2. Do jaké míry byl projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?
3. Do jaké míry byly naplněny očekávané parametry kvalitní realizaci projektu?
4. Je možné označit některé z realizovaných aktivit za příklady dobré praxe? Jsou tyto příklady přenositelné?
5. Bylo dosaženo hlavního cíle projektu, a pokud ne, jaké byly důvody?
6. Jaké jsou skutečně dosažené výsledky v oblasti SB a sociální práce v obci?
7. Jakých zamýšlených dopadů bylo dosaženo? A jaké faktory k nim vedly?
8. Jak hodnotíte možnost naplnění udržitelnosti projektu?

Úvod

Bydlení je hybnou silou života obce a jedním ze základních podmiňujících faktorů její existence a dalšího rozvoje. Vytvoření příznivých podmínek pro bydlení v obci je jednou ze základních povinností obce.

Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025 měla sloužit jako podklad k připravovanému zákonu. Návrh zákona o sociálním bydlení **v březnu 2017** schválila vláda ČR. Levných sociálních bytů, které by obec mohla potřebným poskytnout, mají obce zpravidla nedostatek nebo žádné, neboť obecní bytový fond byl v 90. letech většinou rozprodán. Plošné řešení měl v minulém volebním období přinést **zákon o sociálním bydlení, ale nebyl Poslaneckou sněmovnou v roce 2017 schválený.**

Po volbách do Poslanecké sněmovny **v říjnu 2017** byla v prosinci jmenovaná nová vláda. Podle vyjádření nové ministryně pro místní rozvoj by na sociální bydlení měli dosáhnout pouze lidé, kteří o střechu nad hlavou nepřišli vlastní vinou. Měl by to být nový zákon o pomoci lidem v bytové nouzi, protože sociální bydlení je široký pojem. Dle stanoviska ministryně pro místní rozvoj stát musí pomoci lidem, kteří se dostali do bytové nouze nezaviněně kvůli nízkým příjmům, což jsou rodiče samoživitelé, senioři, osoby zdravotně znevýhodněné či chudí pracující. Pokud lidé nemají dluhy, pracují, ale mají nižší příjmy, tak právě to jsou, podle ministryně, lidé s kompetencí k bydlení. Naopak lidé, kteří se dostali do nouze vlastním zaviněním, tak tam by měla být nutná spolupráce s obcí. Lidé, kteří se dostali do dluhů a nesplácejí své závazky, tak to jsou, dle ministryně, lidé bez kompetence k bydlení, kterým stát musí poskytnout sociální práci, pracovat s nimi, snažit se je včlenit zpátky do společnosti a teprve poté, když se začnou chovat jako řádní občané, je možné uvažovat o nějaké formě sociálního bydlení.

Dle ministryně pro místní rozvoj je bytová politika v kompetenci Ministerstva pro místní rozvoj (MMR) a není dobré kompetence štěpit. Ministerstvo práce a sociálních věcí (MPSV) má řešit dávky, sociální práci, ale samotnou bytovou výstavbu a investiční pomoc lidem by mělo provádět MMR¹.

V říjnu 2018 se ministryně pro místní rozvoj vyjádřila, že kdyby se nyní připravoval zákon o sociálním bydlení, zbrzdilo by to pomoc lidem v tísní o několik let. Podle ní se "všechny

---

¹ https://zpravy.idnes.cz/vlada-ministerstvo-pro-mistni-rozvoj-klara-dostalova-rozhovor-ano-mensinova-vlada-duvera-gxj-domaci.aspx?c=A171212_160432_domaci_bja

parametry zákona o sociálním bydlení" překlopí do dotačního programu Výstavba, který se spustil v květnu 2019. Podle Ministerstva pro místní rozvoj představoval program Výstavba rychlé řešení, kdežto zákon je běh na dlouhou trať. Program Výstavba určuje i kategorie lidí, kteří by na nový obecní byt mohli dosáhnout. Podle předsedy vlády si sama obec či město pak určí, koho z potřebných v tomto bydlení ubytuje².

Sněmovna do podzimních voleb 2021 normu nejspíš přijmout nestihne, takže by ji měl schvalovat až povolební kabinet a noví poslanci.

Vláda ve svém programu sice slíbila zákon o sociálním bydlení, ale v roce 2018 od něj upustila a nahradila ho dotačním programem Výstavba. Obce od konce května 2019 mohly podávat žádosti na sociální a dostupné byty.

Podle Českého statistického úřadu se ceny bydlení a energií a nájemného výrazně zvyšují³.

Nová politická reprezentace, která vzešla z voleb v říjnu 2017, tak změnila náhled na dosavadní koncepci sociálního bydlení.

Všechny tyto skutečnosti zpracovatel evaluace uvádí z toho důvodu, že od původního záměru znění zákona o sociálním bydlení, předkládaného MPSV ke schválení do Poslanecké sněmovny v roce 2017, došlo k názorové i kompetenční změně, jak problematiku sociálního bydlení řešit. Do ukončení zpracování této závěrečné evaluační zprávy (květen 2020) nedošlo k žádnému vládnímu či legislativnímu posunu v řešení problematiky sociálního bydlení.

Evaluační studie byla vytvořena v rámci projektu realizovaného obcí Veselíčko „Pilotní ověření sociálního bydlení ve Veselíčku“, klíčové aktivity KA 06 Evaluace projektu.

Hlavním cílem projektu „Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení v obci Veselíčko“ bylo vytvořit Lokální koncepci sociálního bydlení v obci Veselíčko na základě dvou analýz, které poskytly relevantní výstupy pro nastavení systému sociálního bydlení. Jednalo se o Analýzu potřeb sociálního bydlení a Analýzu technických nároků rozvoje sociálního bydlení

---

² <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/dostalova-pripravy-zakona-o-socialnim-bydleni-by-zbrzdily-pomoc/1673626>

³ <https://www.ceskenoviny.cz/zpravy/dostalova-mmr-predlozi-zakon-o-dostupnem-bydleni-v-prosinci-2020/1810249>

v obci Veselíčko. Obě analýzy tak byly, jak je uvedeno výše, podkladem pro tvorbu Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko. Tyto dokumenty poskytly potřebné údaje jak o potřebách osob v bytové nouzi či bytovou nouzí ohrožených, tak také informace o technickém charakteru budoucího sociálního bydlení.

Následně, po schválení Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko, bylo zahájeno pilotní ověření sociálního bydlení, které se realizuje podle této nové koncepce. Pilotní ověřování sociálního bydlení je včetně poskytování sociální práce v obci s osobami vynakládajícími nepřiměřené množství disponibilních příjmů na bydlení, s osobami ohroženými ztrátou bydlení a osobami bez domova.

Dále byla zpracovaná Případová studie pro popis a kvalitativní zhodnocení vytvořené a pilotně otestované místní politiky sociálního bydlení v obci Veselíčko. Případová studie byla zpracována garantem lokální koncepce ve spolupráci se sociálním pracovníkem.

A. ČÁST PROCESNÍ

Shrnutí projektu

Projekt	Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení na lokální úrovni v obci Veselíčko CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_128/0006203
Cíl projektu	Primárním cílem je vytvoření strategického dokumentu Lokální koncepce sociálního bydlení obce Veselíčko a pilotní ověření této koncepce v sociálních bytech obce. Souběžně budou ověřovány nové metody sociální práce s osobami vynakládajícími nepřiměřené množství disponibilních příjmů na výdaje přímo spojené s bydlením a osobami bez bydlení nebo ohrožené ztrátou bydlení. Prostřednictvím projektu je zajištěna sociální práce v obci, realizovaná jednou sociální pracovnící.
Příjemce	Obec Veselíčko
Partner projektu	Bez partnera
Rozpočet	Celkové způsobilé výdaje: 3 347 129,50 Kč Příspěvek Unie: 2 845 060,07 Kč Národní veřejné zdroje: 502 069,43 Kč
Termín realizace	1.5.2017 - 30.4.2020
Lokalizace projektu	Místo realizace: Olomoucký kraj - obec Veselíčko Místo dopadu : Olomoucký kraj - obec Veselíčko
Webová adresa	https://esf2014.esfcr.cz/PublicPortal/Views/Projekty/Public/ProjektDetailPublicPage.aspx?action=get&datovySkladId=8ed45a5d-9241-4742-8e24-d051083be4cc http://www.obec-veselicko.cz/pilotni-oveřeni-implementace-systému-sociálního-bydlení-na-lokální-úrovni-v-obci-veselíčko/
Cílová skupina	Osoby sociálně vyloučené a osoby sociálním vyloučením ohrožené Provozovatelé sociálního bydlení a dalších služeb obecného zájmu Sociální pracovníci Zaměstnanci veřejné správy, kteří se věnují sociální, rodinné nebo zdravotní problematice
Realizace projektu	<u>Aktivity projektu:</u> - Tvorba analýz pro zpracování Lokální koncepce - Tvorba Lokální koncepce sociálního bydlení v obci - Pilotní ověření Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko - Spolupráce s MPSV - Vzdělávání sociálních pracovníků - Evaluace projektu
Projektový tým	4 pozice celkem garant projektu expert Lokální koncepce sociální pracovník, expert oponent
Hlavní monitorovací indikátory	Počet podpořených osob v sociálním bydlení – celkem Cílová hodnota: 5 Počet klientů služeb – celkem Cílová hodnota: 30 Počet podpořených organizací – celkem Cílová hodnota: 1

Vyhodnocení naplňování klíčových aktivit projektu

Klíčová aktivita: KA 01 Tvorba analýz pro zpracování Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko

- V rámci aktivity vznikly, jako podklady pro lokální koncepci sociálního bydlení dvě analýzy, které poskytly ověřené informace pro nastavení sociálního bydlení. Jednalo se o Analýzu potřeb sociálního bydlení a Analýzu technických nároků rozvoje sociálního bydlení.

Stav k 30. 4. 2020 - KA 01 splněna

Klíčová aktivita: KA 02: Tvorba Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko (LKSB) a podpůrných strategických a metodických podkladů

- LKSB je zpracovaná na základě výsledků 2 výše uvedených analýz (KA 01).LKSB byla projednána a schválena Zastupitelstvem obce Veselíčko dne 3. 10. 2018. LKSB poskytla strategický rámec, na jehož základě bylo realizováno pilotní testování systému sociálního bydlení na lokální úrovni.

Stav k 30. 4. 2020 - KA 02 splněna. LKSB byla v průběhu pilotáže doplněna o Metodiku sociální práce v oblasti sociálního bydlení a Metodiku programu prevence ztráty bydlení.

Klíčová aktivita: KA 03: Pilotní ověření Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko

- Došlo k nastavení systému výběru osob v rámci cílových skupin v účasti na sociálním bydlení. Byla formulována kritéria hodnocení a metodika výběru osob CS při poskytování sociálního bydlení. Kritéria a metodika byly ověřovány v rámci výběru minimálně 5 osob.
- Došlo k nastavení metod sociální práce s cílovou skupinou v oblasti bydlení. V rámci práce s CS byly ověřovány metody zaměřené na změnu životních situací klientů, kteří ztratili nebo byli ohroženi ztrátou bydlení. Byla prováděná depistáž, posouzení situace klienta, příčin ztráty popř. rizika ztráty bydlení a možných zdrojů řešení situace, individuální plánování, tj. definování konkrétních cílů pomoci a kroků, které vedly k naplnění spolupráce, poradenství týkající se zejména oblasti sociálních dávek, možnosti

využití sociálních služeb v obci a okolí a další. Metody sociální práce byly realizovány postupně, a to až s 14 osobami.

Sociální práce v sociálním bydlení byla systematicky realizována na úrovni obce od roku 2017, tj. se zahájením projektu. Do té doby na obci pozice sociálního pracovníka nebyla zřízena a jeho činnost ve formě poradenství suplovali pověřeni pracovníci obce.

Na pracovní pozici se dosud vystřídaly v průběhu projektu dvě sociální pracovnice. Od 1. 5. 2017 do 31. 1. 2018 Ivana Svobodová, od 1. 2. 2018 do 30. 4. 2020 Pavlína Trpáková. Pozice sociálního pracovníka je z projektu hrazena ve výši úvazku 0,6, ve výši úvazku 0,3 hradí mzdu obec ze svého rozpočtu.

Sociální práce byla primárně poskytována jako sociální práce v sociálním bydlení, nikoli však výhradně.

Okruhy, které nejčastěji sociální pracovník s občany řešil, se týkaly dávkového systému, seniorů obecně, zajištění pečovatelských a asistenčních služeb, příspěvku na péči, opatrovnictví, kompenzačních pomůcek. Dále rozvodové problematiky v rodinách s dětmi, výchovných problémů. Vyloučení z evidence uchazečů o zaměstnání na Úřadu práce ČR, psychická onemocnění. Služby pro závislé. Exekuce.

Sociální práce v sociálním bydlení byla primárně zaměřena na osoby vynakládající nepřiměřené množství disponibilních příjmů na bydlení, osoby ohrožené ztrátou bydlení a osoby bez domova. Jednalo se o osoby, které toho času žijí v obci, popřípadě mají k obci prokazatelný vztah z minulosti (pochází z Veselíčka, mají zde příbuzné, bydleli zde v minulosti apod.).

Základem pro poskytování sociální práce byla tzv. potřebnost klienta - zjištěná sociálně nepříznivá situace. Sociální pracovník na základě jednání s klientem posoudil, zda požadavek klienta odpovídá smyslu poskytování sociální práce a kompetenci sociálního pracovníka. V případě, že sociální pracovník vyhodnotil, že by se klient měl obrátit na jinou organizaci či instituci, poskytl mu v této věci základní poradenství, popřípadě zprostředkoval kontakt na jinou instituci, pracovníka. Sociální pracovník nejčastěji využíval pro řešení zakázky klienta spolupráci s Občanskou poradnou a poradnou pro dlužníky Přerov a to v oblasti poradenství především právního, a dále materiální a potravinovou pomoc Charity Hranice.

Sociální práce v sociálním bydlení byla po dobu realizace projektu vázána na zařazení klienta do projektu. Dosud byla v rámci projektu poskytnuta 10 osobám, z toho 5 osob

bydlelo v rámci projektu v sociálním bydlení, 5 osobám byla poskytována pouze sociální práce. Sociální pracovník v rámci přímé práce pracoval s 14 osobami. Mnoho dalších občanů dostalo základní informace a kontakty, kde řešit svou situaci.

Sociální pracovník pracoval s klienty a s jejich rodinami. Vyhledával klienty v jejich přirozeném prostředí, prováděl posouzení životní situace klienta, pomáhal a spolupracoval s klientem na naplnění cílů klienta, (a) pracoval s klientem tak, aby dokázal sám ovlivňovat své sociální prostředí a měnit podmínky svého života. Sociální pracovník prováděl činnost zaměřenou na změnu sociálního prostředí klienta, podílel se na realizaci preventivních aktivit, jejichž cílem bylo předcházet vzniku nepříznivých životních situací klientů. Pracoval na řešení zakázky klienta s lidmi žijícími v lokalitě bydliště klienta i mimo ni (sousedé, příbuzní apod.) a spolupracoval s jinými organizacemi a jejich orgány.

Sociální pracovník byl rovněž členem bytové, zdravotní a sociální komise obce Veselíčko, zpracovával podklady pro komisi, například Hodnocení bytové nouze a Doporučení pro zařazení do sociálního bydlení, apod.

Základní činností v práci sociálního pracovníka bylo na Veselíčku poradenství. Momentálně obec nemá kapacitu na vytvoření registrační sociální služby, i když se s ní do budoucna počítá a je součástí strategického plánu obce.

- Nastavení metod programu prevence ztráty bydlení. V rámci programu prevence ztráty bydlení probíhalo ověření metod sociální práce v oblasti zadluženosti, především pak v kontextu bydlení se zaměřením na včasné podchycení dluhů jako prevence ztráty bydlení. Program probíhal v podobě poradenství v oblasti především dluhové a sociální a byl realizován souborem workshopů a přednášek určeným široké veřejnosti.

Sociální pracovník účast na specifických tématech doporučoval i klientům v sociálních bytech. Bylo snahou, aby témata měla vazbu na problematiku bydlení a jeho udržitelnost. Jednalo se o témata jak z oblasti finanční a právní gramotnosti, např. Dluhy z různých pohledů, Dotace pro úspornou domácnost, Jak na domácí rozpočet, Finanční gramotnost apod., tak problematiku fungování rodiny a rodinných vztahů, např. Jak pečovat o své blízké apod.

Celkově bylo realizováno více jak 18 přednášek, kterých se zúčastnilo více než 60 účastníků.

Zpětnou vazbu jsme zjišťovali hodnotícími dotazníky i neformální zpětnou vazbou účastníků. V souvislosti s těmito aktivitami můžeme konstatovat, že pokud se účastnili obyvatelé akce, hodnotili je velmi kladně a jako přínosné. Na druhé straně byl zaznamenán v čase částečný úpadek zájmu obyvatel o podobné akce, což se projevovalo v tendenci nízké účasti obyvatel. Příčinu může souviset v ne v úplně ideálním načasování akcí v některých případech, do určité míry mohou obyvatelé pociťovat určitou zahlcenost těmito aktivitami, které se konají v rámci komunitní školy poměrně často, v průměru cca 2 x do měsíce. Do budoucna bude vhodné toto zvážit a také podpořit lépe marketing akcí.

- LKSB byla Zastupitelstvem obce Veselíčko schválena 3. 10. 2018. Probíhala pilotáž vytvořené koncepce. Na základě dlouhodobějších výsledků pilotáže došlo k její aktualizaci. Výstupem aktivity poté byla implementovaná Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko ověřená na cílové skupině.

Stav k 30. 4. 2020 - KA 03 splněna.

Klíčová aktivita: KA 04: Spolupráce s MPSV

- Sdílení dat o úspěšnosti a účinnosti aplikovaných postupů, evaluací, zpráv o realizaci projektu, vyhodnocování úspěšnosti modelů sociálního bydlení, účast garantů a sociálního pracovníka obce na pravidelných schůzkách s pracovníky ministerstva, na školeních, workshopech, konferencích a dalších vzdělávacích akcích pořádaných ministerstvem k tématu sociálního bydlení.
- V rámci aktivity proběhly tři zahraniční studijní cesty dvou osob z cílové skupiny (garant lokální koncepce). (Skotsko 18.–22. září 2017 Motherwell, Rakousko 12.–16. března 2018 Sant Polten, Švédsko 11.–15. 6. 2018, Stockholm). Záměrem bylo získat poznatky a sdílet dobrou praxi s realizací koncepce sociálního bydlení v zahraničí. Implementace poznatků ze zahraničních cest do systému sociálního bydlení ve Veselíčku je uvedena v kapitole 2.2.

- Po absolvování cesty aktéři předali nové informace k zapracování do Lokální koncepce sociálního bydlení obce Veselíčko. Podklady byly předány i pracovníkům systémového projektu Podpory sociálního bydlení jako další podklad k nastavení a pilotnímu ověřování systému sociálního bydlení v obci.

Stav k 30. 4. 2020 - KA 04 splněna.

Klíčová aktivita: KA 05: Vzdělávání sociálních pracovníků

- Vzdělávání sociálního pracovníka ve vybrané problematice související s tématy sociálního bydlení probíhalo průběžně (např. Vstup do mediace sousedských vztahů, Moravské Křižánky, Prázdninová škola Lipnice (8 hodin). Rozsah 32 hodin na vzdělávání soc. pracovníka vyčerpán byl, finance ve výši 28.430,-Kč (z celkové výše 32.000,-Kč) nikoli a to z toho důvodu, že naprostá většina kurzů byla poskytována vzdělávacími zařízeními bezplatně.
- V rámci KA05 proběhla 1 studijní cesta do zahraničí (Amsterdam, 21. - 25. 10. 2019), účast garant lokální koncepce a zástupce obce Veselíčko.

Stav k 30. 4. 2020 - KA 05 splněna.

Klíčová aktivita: KA 06 Evaluace projektu

- Vyhotovení evaluační studie rozdělené na část procesní (s cílem zhodnotit nastavení procesu realizace a implementace aktivit) a výsledkovou-dopadovou (s cílem zhodnotit dosažené výsledky a dopady projektu).

Stav k 30. 4. 2020 - KA 06 splněna.

B. ČÁST VÝSLEDKOVÁ - DOPADOVÁ

1. PŘÍPRAVA VZNIKU LOKÁLNÍHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ

1.1. Iniciace vzniku lokálního systému sociálního bydlení

Obec Veselíčko leží v Olomouckém kraji, spadá pod okres Přerov a obec s rozšířenou působností Lipník nad Bečvou. Rozloha obce dosahuje 1 318 ha a počet obyvatel k 1. lednu 2019 v obci dosáhl rovných 900 obyvatel, stejně jako v předchozích dvou letech. Veselíčko je samostatnou obcí s plně funkční infrastrukturou.

Z podrobnějšího členění obyvatel podle hlavních věkových skupin, kdy věk je určován tzv. ekonomickými hranicemi věku (tj. dětská, produktivní a poproduktivní složka) vyplývá v obci Veselíčko pozitivní vývoj v populaci, jak dokládá níže uvedená tabulka.

**Vývoj počtu obyvatel podle věkových skupin
v obci Veselíčko (stav k 1.1.)**

	0-14 let dětská složka	15-64 let produktivní složka	65+ senioři (poproduktivní složka)	Celkem obyvatel
rok 2015	137	603	145	885
rok 2017	149	602	149	900
rok 2018	146	595	159	900
rok 2019	149	600	151	900
Index 2019/2015	109%	100%	104%	102%

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Obec dlouhodobě zaznamenávala zvyšující se společenskou poptávku po obecním bydlení ze strany seniorů, rodičů samoživitelů, osob se zdravotním znevýhodněním, mladých rodin, resp. mladých lidí, tzn. nízkopříjmových osob nebo rodin.

Hlavním problémem v oblasti bydlení obec definovala vysoké zatížení některých domácností výdaji na bydlení. Výdaje na bydlení nejvíce zatěžují domácnosti s nízkými příjmy; ohrožené jsou zejména domácnosti s jedním příjmem (neúplné rodiny, rodiny s nezaměstnanými členy) a domácnosti jednotlivců, zejména seniorů.

Obec Veselíčko měla dlouhodobý záměr realizovat ve vlastních dostupných prostorách sociální bydlení pro obyvatele obce, neboť tuto problematiku nemělo zatím vyřešenou.

Obec definovala záměr sociálního bydlení již v rámci Plánu obnovy a rozvoje obce Veselíčko⁴ (dále jen POROV). Současný, tj. aktualizovaný POROV se zabývá sociálním bydlením v opatřeních:

Priorita 1: Péče o majetek a zlepšování vzhledu vesnice

Priorita 2: Rozvoj života v obci

Představitelé obce si uvědomovali, že existence sociálního bydlení může pomoci zabránit odlivu obyvatel z obce Veselíčko. Je jednou z metod, jak předcházet problémům souvisejícím s nedostatkem zázemí pro obyvatele a zvýšit atraktivitu obce, neboť jen obec, která se stará o své občany a vytváří pro ně potřebné zázemí a služby, se stává atraktivní, aby v takové obci lidé chtěli žít, zakládat rodiny a být její součástí. Sociální bydlení se zaměřuje na lidi, u kterých nelze očekávat, že naleznou přiměřené bydlení na soukromém trhu s bydlením vlastními prostředky.

Vysoké výdaje na bydlení zatěžují rozpočty mnohých domácností natolik, že se tak stávají přímo či nepřímo ohrožené sociálním vyloučením a situaci řeší i odstěhováním se z obce. Sociální bydlení plní také funkci preventivní, kdy samotná nabídka bydlení přispívá k prevenci propadu. Následně také míra podpory může být nižší a nižší jsou i rizika segregace a kumulace patologických jevů.

Obci Veselíčko se po schválení Koncepce sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025 naskytl možnost zapojení do projektu Sociální bydlení – metodická a informační podpora v oblasti sociálních agend, prostřednictvím kterého si obec napsala projekt „Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení v obci Veselíčko“. Schválení projektu k realizaci se stalo hybnou silou pro změny v oblasti bydlení v obecních bytech, včetně zahájení sociální práce zajišťované erudovaným odborníkem. Obec svou strategií a stanovenými cíli se postupně propracovává k realizaci sociálního bydlení pro své obyvatele.

---

⁴ <http://www.obec-veselicko.cz/ke-stazeni/download-category/zakladni-dokumenty-obce/>

Hlavním cílem projektu „Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení v obci Veselíčko“ bylo vytvoření strategického dokumentu Lokální koncepce sociálního bydlení obce Veselíčko a pilotní ověření této koncepce v sociálních bytech obce. Prostřednictvím projektu byla zajištěna sociální práce v obci s osobami vynakládajícími nepřiměřené množství disponibilních příjmů na výdaje přímo spojené s bydlením a osobami bez bydlení nebo ohrožené ztrátou bydlení.

Hlavního cíle projektu „Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení v obci Veselíčko“ bylo dosaženo prostřednictvím dílčích kroků, jehož součástí bylo zpracování analytických dokumentů.

- **Analýza potřeb sociálního bydlení**, která poskytla podklady pro implementaci systému sociálního bydlení v obci
- **Analýza technických nároků rozvoje sociálního bydlení**, která poskytla podklady pro realizaci následné rekonstrukce prostor stávajícího obecního domu pro sociální bydlení a realizaci sociální služby v obci.

Obě analýzy se staly podkladem pro zpracování Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko.

→ **stav před realizací projektu**

obec měla dlouhodobý záměr realizovat ve vlastních dostupných prostorách sociální bydlení pro obyvatele obce, neboť tento problém neměla vyřešený

→ **změna stavu realizací projektu**

obec realizuje sociální bydlení včetně, v rámci projektu včetně zajištění sociální práce pro obyvatele obce. Sociální bydlení je realizováno dle Lokální koncepce soc. bydlení. Pozici sociálního pracovníka se nepodařilo v době ukončení projektu udržet, neboť obec ze svého rozpočtu není schopna momentálně financovat pozici soc. pracovníka. Záměr vytvořit na Veselíčku dotované pracovní místo prostřednictvím projektu Olomoucké aglomerace ITI nebyl nadřazeným orgánem (MPSV) schválen. V budoucnu bude obec o toto nicméně opětovně usilovat i vyvine snahu zajistit financování i z jiných zdrojů.

1.2. Vymezení cílové skupiny

Prvotním aktérem vymezení cílové skupiny sociálního bydlení byla obec, která již v projektové žádosti „Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení v obci Veselíčko“ uvedla existující významné skupiny obyvatel, které jsou znevýhodněny v přístupu k bydlení, nebo žijí v nevyhovujícím bydlení, a to:

1. Seniors
2. Mladé lidi
3. Mladé rodiny
4. Nízkopříjmové rodiny

V rámci projektu - jeho klíčové aktivity (KA 01, Tvorba analýz pro zpracování Lokální koncepce sociálního bydlení) si obec, jako příjemce dotace, nechala zpracovat **Analýzu potřeb sociálního bydlení v obci Veselíčko**⁵. Zpracovatelem analýzy byl Klub Evropanů Olomouckého kraje.

Analýza potřeb sociálního bydlení v obci Veselíčko zhodnotila demografický a sociální vývoj s ohledem na bytové potřeby obyvatel obce. Vyhodnotila situaci v oblasti bytového fondu, potřebnosti a dostupnosti sociálních služeb pro obyvatele obce (zejména seniory, rodiny s malými dětmi, osoby ohrožené ztrátou bydlení, rodiny s nízkými příjmy). Výstupem analýzy bylo definování, resp. zjištění cílových skupin s ohledem na aktuální i budoucí potřebu sociálního bydlení. Z analýzy vyplynula potřebnost sociálního bydlení v obci na základě příjmové, sociální, zdravotní apod. situace obyvatel obce. Výstupy Analýzy potřeb sociálního bydlení v obci Veselíčko dále sloužily jako podklad pro vytvoření Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko⁶.

Definice cílové skupiny osob, které mají mít nárok na vstup do systému sociálního bydlení, vychází z Evropské typologie bezdomovství (ETHOS), resp. osob v bytové nouzi. Vstup do systému sociálního bydlení nelze vnímat jako automatický nárok na přidělení sociálního nebo dostupného bytu.

---

⁵ <http://www.obec-veselicko.cz/wp-content/uploads/2018/04/Anal%C3%BDza-pot%C5%99eb-soci%C3%A1ln%C3%ADho-bydlen%C3%AD-v-obci-Vesel%C3%AD%C4%8Dko.pdf>

⁶ <http://www.obec-veselicko.cz/wp-content/uploads/2018/04/Lok%C3%A1ln%C3%AD-koncepce-soci%C3%A1ln%C3%ADho-bydlen%C3%AD-v-obci-Vesel%C3%AD%C4%8Dko.pdf>

Jako prioritní pro získání formy dostupného bytu byly stanoveny tyto skupiny:

- senioři
- zdravotně postižení
- rodiny s dětmi, samoživitelky a samoživitelé nacházející se v situacích definovaných v ETHOS nebo splňující příjmovou podmínku (více než 40% disponibilních příjmů vynakládaných na bydlení)
- oběti domácího násilí
- osoby opouštějící instituce (např. děti odcházející z dětských domovů)
- osoby opouštějící pěstounskou péči
- ohrožené domácnosti s dětmi nebo tam, kde je nutné zajistit sloučení rodiny

Počty osob, které se nachází v bytové nouzi, nebo jí jsou ohroženy, nebo které vynakládají více než 40% svých disponibilních příjmů na bydlení

Struktura osob v obci Veselíčko	Počet	Podíl z celkového počtu
Nezaměstnaný	4	29%
Rodina s dětmi (z toho možné 2 exekuce)	4	29%
Senior	3	21%
Osoba zdravotně postižená	2	14%
Samoživitel/ka	1	7%
CELKEM	14	100%

Zdroj: OÚ Veselíčko, garant koncepce a sociální pracovník projektu, 12/2018

Podle šetření, které prováděl, v souladu s evropskou typologií bezdomovectví a vyloučení z bydlení (ETHOS), garant koncepce se sociálním pracovníkem projektu, v obci Veselíčko **nejsou** žádní obyvatelé **bez přístřeší** a **bez domova**. Obyvatelé, kteří mají **nevyhovující bydlení**, jsou v obci v počtu **2**.

Informace o skupině osob identifikované pomocí evropské typologie bezdomovectví ETHOS

Osoby před opuštěním věznice (výhledově až 3 za dobu 2 let)	0
Osoby žijící v nejistém bydlení – přechodné bydlení u příbuzných nebo přátel	2
Osoby žijící v nevhodném bydlení – obydlí nezpůsobilé k bydlení	2

Zdroj: OÚ Veselíčko, garant koncepce a sociální pracovník projektu, stav k 30. 4. 2020

→ **stav před realizací projektu**

obec neměla zpracovanou specifikaci cílových skupin sociálního bydlení

→ **změna stavu realizací projektu**

na základě analýzy byly definovány cílové skupiny sociálního bydlení

2. CHARAKTERISTIKA MÍSTNÍHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ

2.1. Charakteristika bytového fondu pro sociální bydlení

Většina obyvatel obce Veselíčko (84%) bydlí ve vlastním domě/bytě. Zhruba 2% obyvatel obce bydlí v nájemních bytech ve vlastnictví obce Veselíčko.

Obec Veselíčko vlastní rozlehlý bytový dům č. p.7 (viz foto níže), který se nachází v centru obce, tzn., že je zde dobrá dostupnost občanské vybavenosti pro obyvatele bytů. Celý objekt ovšem vyžaduje stavební úpravy. Jednak aby byly využity i nebytové prostory, objekt se stal energeticky méně náročným a mohl být využíván pro sociální bydlení a zajištění sociálních služeb.

Byty obce Veselíčko

	k 30.4.2020
Počet bytů ve vlastnictví obce	10¹⁾
Počet obsazených bytů ve vlastnictví obce	10
Výše nájemného za m² v bytě obce (v Kč/měsíc)	29 Kč
Výše dluhů za nájemné v obecních bytech (v Kč)	0 Kč

Zdroj: obecní úřad

¹⁾ z toho je 1 dříve definovaný jako krizový byt, v současnosti definovaný jako dostupné bydlení

Počet a velikost obecních bytů obce Veselíčko

Počet bytů celkem = 10	Plocha bytu m ²	Dispozice bytu	Počet nájemníků bytu
Byt č.1	74	2+1	4
Byt č.2	59	3+1	1
Byt č.3	57	2+1	2
Byt č.4	74	2+1	4
Byt č.5	60	2+1	3
Byt č.6	29	1+1	1
Byt č.7	46	2+1	1
Byt č.8	93	3+1	1
Byt č.9	71	2+1	4
Dostupné bydlení	63	1+1	1

Zdroj: obecní úřad, stav k 30. 4. 2020

V deseti bytech ve vlastnictví obce bydlí celkem 22 obyvatel/nájemníků. Všechny byty jsou obsazené na základě nájemní smlouvy. Byty jsou vybaveny plynovým kotlem, ohříváčem vody, WC, umyvadlem a vanou v koupelně.

Obci dříve chyběla koncepce, na základě které by dokázala tyto byty pronajímat a s cílovou skupinou sociálního bydlení systematicky pracovat.

Aktuálně je skladba bytů v obecním domě čp. 7 následující:

- 6 bytů standardních
- 2 byty startovací
- 1 byt dostupné bydlení v rámci sociálního bydlení

V objektu čp. 6 Tupec – Veselíčko (viz foto níže):

- 1 byt krizový, nyní definovaný jako dostupné bydlení v rámci sociálního bydlení

Samotná výše nájemného v obecních bytech je velmi nízká (1m²/29,-Kč). Průměrný nájem v obecním bytě je 1.921,-Kč. Nízký nájem tvoří jak nízká cena za m², tak i relativně nízká metráž bytů (v průměru 54 m²). Z tohoto důvodu **obec označuje a řadí všechny byty (10) jako sociální nebo dostupné.**

V obci Veselíčko je podle sčítání z roku 2011 celkem 359 bytů, tzn., že v obci jsou necelá 3% sociálních/dostupných bytů.

V rámci projektu - jeho klíčové aktivity (KA 01, Tvorba analýz pro zpracování Lokální koncepce sociálního bydlení) si obec, jako příjemce dotace, nechala zpracovat **Analýzu technických nároků rozvoje sociálního bydlení v obci Veselíčko**⁷. Zpracovatelem analýzy byl řešitelský tým Klub Evropanů Olomouckého kraje a technická část analýzy zpracovaná v podobě studie byla vytvořena ve spolupráci s firmou REPENS project s.r.o.

Cílem analýzy bylo zmapovat technické nároky rozvoje sociálního bydlení. Dále bylo cílem zjistit situaci v oblasti bydlení směrem k osobám, které nemohou za tržních podmínek získat přiměřené, kvalitativně standardní a prostorově nevyložené nájemní bydlení a navrhnout opatření k řešení dané problematiky.

Obec Veselíčko nedisponuje takovým bytovým fondem, který by mohl sloužit pro potřeby startovacích bytů pro mladé rodiny nebo pro potřeby sociálního bydlení.

⁷ <http://www.obec-veselicko.cz/wp-content/uploads/2018/04/Anal%C3%BDza-technick%C3%BDch-n%C3%A1rok%C5%AF-soci%C3%A1ln%C3%ADho-bydlen%C3%AD-v-obci-Vesel%C3%AD%C4%8Dkoo.pdf>

Analýza technických nároků rozvoje sociálního bydlení v obci Veselíčko se stala podkladem pro realizaci následné rekonstrukce prostor stávajícího obecního domu pro sociální bydlení a realizaci sociální služby v obci. Získané bytové kapacity objektu čp. 7 v obci Veselíčko se plánovanou rekonstrukcí navýší. Podrobněji k rekonstrukci viz „Analýza technických nároků sociálního bydlení“.

Po rekonstrukci bytového domu s byty bude obec v budoucnu disponovat **šestnácti** obecními byty, což představuje cca 5% všech obydlených bytů na území obce.

Vzhledem k tomu, že se jedná o rozsáhlý objekt čp. 7 ve vlastnictví obce, který z části slouží jako nájemní byty, a sama obec se rozhodla tento objekt rekonstruovat a kompletně poskytnout pro sociální bydlení, tak **nevznikly žádné problémy s vyčleňováním bytového fondu** apod.

Analýza technických nároků rozvoje sociálního bydlení v obci Veselíčko sloužila jako podklad pro nastavení Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko a vychází z reálné možnosti rekonstruovat /stavebně upravit/ stávající objekt čp. 7 v obci Veselíčko.

Závěry Analýzy technických nároků:

- Rekonstrukcí obecního objektu čp. 7 bude vyřešen požadavek obce na potřebu sociálního bydlení, zvýší se počet bytů i kvalita bydlení.
- Rekonstruovaný objekt bude respektovat požadavky kladené na bydlení z hlediska norem, vyhlášek i požadavků budoucích nájemníků.

→ stav před realizací projektu

nebyla zpracovaná specifikace obecního bytového fondu zaměřená na sociální bydlení

→ změna stavu realizací projektu

na základě analýzy byly zpracovány technické nároky požadavků sociálního bydlení

2.2. Kritéria vstupu do sociálního bydlení a podmínky jeho užívání

Obec Veselíčko neměla zavedený jednotný systém řešení bytové nouze. Neměla zpracovaný ani program prevence ztráty bydlení a další metodiky sociální práce, které by pomohly problémy se získáním a udržením bydlení řešit. Formulace Lokální koncepce sociálního bydlení a její postupná realizace byla základem k cíleným změnám ve struktuře bydlení ve Veselíčku.

Bytová nouze (definovaná jako absence bydlení, ohrožení ztrátou bydlení, či nevhodné bydlení) byla jedním z objektivních kritérií pro vznik nároku na vstup do systému sociálního bydlení. Nejde pouze o fyzickou podobu místa, kde daná osoba přebývá, ale také o to, zda má (nájemní) smlouvu či ne, anebo zda mu bydlení umožňuje běžné psychosociální kontakty. Lidé, kteří nemají soukromí či normální sociální vztahy kvůli přeplněnosti domácnosti, či lidé, kteří žijí pod stálou hrozbou domácího násilí, se považují za osoby v bytové nouzi (ETHOS).

Z toho důvodu, že koncept cílové skupiny sociálního bydlení byl širší, než umožňuje definice ETHOS, byla do definice cílové skupiny přidána i skupina osob či domácností, které vynakládají na bydlení nepřiměřeně vysokou část svých disponibilních příjmů, a to více než 40%. Realizace projektu umožnila nastavení a ověření v praxi fungování sociálního bydlení v obci Veselíčko. Další přidanou hodnotou realizace projektu bylo zavedení sociální práce v obci s osobami vynakládajícími nepřiměřené množství disponibilních příjmů na bydlení, s osobami ohroženými ztrátou bydlení a osobami bez domova.

Vytvořením a pilotáží Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko došlo k následujícím změnám:

- Byl nastavený jednotný systém řešení bytové nouze, byla ověřována jeho vhodnost, což přispěje ke zřízení a provozování sociální služby pro seniory.
- Možnosti sociálního bydlení v obci, a to včetně zajištění sociální služby má a bude mít čím dál větší vliv na příznivou demografickou skladbu obyvatel obce. Situace umožňuje zůstat/žít v obci obyvatelům, kteří by se v opačném případě museli stěhovat mimo obec Veselíčko např. do domovů důchodců, domů s pečovatelskou službou apod.
- Formou vhodně stanovené doby užívání startovacích bytů pro mladé rodiny s dětmi budou čím dál více mladí lidé motivováni k zajištění si (stavbě, rekonstrukci starších domů) vlastního bydlení. Obec tím získá na "atraktivitě" pro mladé rodiny a přispěje k motivaci pro realizaci vlastní výstavby.
- V budoucnu nově vytvořená registrovaná sociální služba přispěje k zapojení obce Veselíčko do navazujících projektů, např. v rámci MAS Moravská brána.

Předchozí bytová politika obce

Obec Veselíčko zpočátku neměla zpracovaná pravidla pro přidělování bytů, jednalo se vždy o individuální zvážení naléhavosti situace. V roce 2014 zastupitelstvo obce Veselíčko schválilo směrnici, která formulovala kritéria pro přidělování bytů. Jednalo se o snahu změnit skladbu nájemníků. Cílem těchto kritérií bylo nabízet byty i mladým rodinám, které měly zájem o koupi domu nebo stavbu nového domu v obci. Smlouva byla sepisována na dobu určitou - 3 roky.

Obec měla vždy snahu přidělovat byty žadatelům, které lze hodnotit jako osoby v bytové nouzi. Mezi nájemníky v období posledních 3 letech byli lidé spadající do některé z kategorií bezdomovectví či ohrožení ztrátou bydlení nebo přímo vyloučení z bydlení (žena samoživitelka pečující o dítě, domácnost jednotlivce v exekuci, senioři).

Byty jsou vybaveny plynovým kotlem, ohříváčem vody, WC, umyvadlem a vanou v koupelně. Při nutnosti, zajišťuje obec renovaci bytu před předáním novému nájemci (revize, výmalba – případně finanční příspěvek nájemníkovi na barvu, materiál na úpravu podlahy, úprava koupelny, výměnu vany, výměna kotle aj.). Vybavování bytů a jejich renovace probíhala vždy dle naléhavosti, doposud nebyl stanoven v rámci bytové politiky obce jednotný postup. Poprvé obec přistoupila k dovybavení bytu v roce 2017 (již v době realizace projektu) a to kuchyňskou linkou.

Nájemní smlouvy byly v minulosti uzavírány na dobu neurčitou, dva z bytů jsou v pronájmu již od roku 1983 a 1987, tři od roku 1995 a i další 2 byty jsou v nájmu 5 let se smlouvou na dobu neurčitou.

Obec tedy může nabízet pouze pronájem ve 3 bytech, tato situace je stálá již 10 let. V těchto třech bytech docházelo i v minulosti k častému střídání nájemců. V současné době (od roku 2013) zde obec uzavírá s nájemníky smlouvu na dobu určitou. Z uvedených důvodů byly právě tyto 3 byty vyčleněny v roce 2017 pro realizaci projektu jako byty sociálního bydlení.

Současná bytová politika obce

V oblasti bytové a na ni navázané sociální politiky obce bylo jednou z nejdůležitějších úloh definovat samotný proces přidělování bytů.

Podmínky přidělení bytu spočívají především v naplnění objektivních kritérií bytové nouze, ale týká se také osob či domácností, které vynakládají na bydlení nepřiměřeně vysokou část svých disponibilních příjmů, a to více než 40%.

Stávající nájemníci ve standardních bytech mají smlouvu na dobu neurčitou. Po ukončení těchto nájmu z důvodu komplexní rekonstrukce objektu čp.7, budou i tyto byty zařazeny do

kategorií bytů - byt startovací, byt dostupný (např. byt pro seniory), byt sociální (dle dispozičního řešení – bezbariérovost, metráž a také dle potřeby, atd.).

V sociálních bytech je nájemní smlouva dle dohody zastupitelů a doporučení garantů LKSB uzavřena nejprve na 6 měsíců, poté na dalších 6 měsíců a potom následuje smlouva na dobu 1 roku. Nájemní smlouva je vždy uzavírána na dobu určitou a prodlužuje se dodatkem, který se stává součástí nájemní smlouvy. O prodloužení smlouvy žádá vždy nájemce ústně či písemně před ukončením platnosti smlouvy.

Součástí schválené LKSB jsou přílohy:

- Pravidla přidělování obecních bytů
- Nájemní smlouva
- Hodnocení bytové nouze

Informace o projektu na webových stránkách obce Veselíčko

[Úvod](#) » [Aktuality](#) » Pilotní ověření implementace systému sociálního...

Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení na lokální úrovni v obci Veselíčko

25. 04. 2018 / [Aktuality](#) / Autor: Obec Veselíčko

Obec Veselíčko se zapojila společně s dalšími 15 obcemi z České republiky do projektu Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení. Hlavním cílem projektu je vytvoření strategického dokumentu Lokální koncepce sociálního bydlení obce Veselíčko a pilotní ověření této koncepce v sociálních bytech obce. Souběžně budou ověřovány nové metody sociální práce s osobami vynakládajícími nepřiměřené množství disponibilních příjmů na výdaje přímo spojené s bydlením a osobami bez bydlení nebo ohrožené ztrátou bydlení. Prostřednictvím projektu je zajištěna sociální práce v obci, realizovaná jednou sociální pracovnící. Tento projekt je financován z peněz EU, MPSV a částečně také z rozpočtu obce.

Projekt sociálního bydlení

Pilotní ověření implementace systému sociálního bydlení
CZ.03.2.63/0.0/0.0/16_128/0006203

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Důležité odkazy

- [webové stránky projektu](#)
- [webové stránky sociálního bydlení](#)

Dokumenty

- [Analýza potřeb sociálního bydlení v obci Veselíčko](#)
- [Analýza technických nároků rozvoje sociálního bydlení v obci Veselíčko](#)
- [Manuál pro klienty](#)
- [Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko](#)

Pravidla přidělování obecních bytů

Pravidla přidělování obecních bytů v obci byla tvořena v rámci **pracovní skupiny** (garant Lokální koncepce sociálního bydlení, expert LKSB, sociální pracovník, členové Zastupitelstva obce Veselíčko, přizvaný odborník na bytovou politiku). Pracovní skupina se scházela pravidelně.

Při tvorbě LKSB došlo k implementaci poznatků ze zahraničních cest do systému sociálního bydlení ve Veselíčku v těchto intencích:

- 1 Z části byl zařazen požadavek na standard kvality sociálního bydlení. (Součástí obecních bytů je sociální zařízení – toaleta a koupelna, tj. bojler, vana, umyvadlo, baterie, WC. Od zařazení obce Veselíčko do pilotního projektu byly zrekonstruovány dva byty určené pro sociální bydlení. Vždy před předáním nájemci byly byty doplněny o kuchyňskou linku včetně elektrického sporáku a digestoře, která zůstane součástí bytu.
- 2 Poradenství v oblasti dodavatele energií – obec přejala dohled nad smlouvou s dodavatelem energiím na základě zkušeností.
- 3 V plánu je zapojení nájemníků do péče o okolí bytů – předzahrádky.
- 4 Podpora pospolitosti - komunitní duch – účast nájemníků na společných akcích.
- 5 Nájemní smlouva je uzavírána s nájemníky je nejprve na 6 měsíců, poté je možnost prodloužení na dalších 6 měsíců. Následné smlouvy jsou uzavírány na dobu jednoho roku.

Sestavená Pravidla přidělování obecních bytů byla konzultována s pracovníky MPSV ČR.

Pravidla přidělování obecních bytů, zahrnují i kategorizaci bytů. Byty jsou rozděleny do kategorií byt dostupný a sociální. Dále kategorie byt standardní a startovací, které však nejsou podstatou sociálního bydlení. Výše nájmu je u obou kategorií stejná, nebyla snaha o odlišení od současné výše nájmu za m² (29 Kč), která je vstřícná všem příjmovým skupinám.

V Pravidlech přidělování obecních bytů byly vyspecifikovány cílové skupiny, kterým je sociální forma bydlení určena. Upřednostněny jsou skupiny rodin s dětmi a osoby přežívající venku, osoby s bytovou nouzí (v kompetenci garanta LKSB + sociálního pracovníka).

Podané žádosti byly hodnoceny Bytovou komisí. Pro činnost Komise byla stanovena jasná pravidla, kritéria pro hodnocení bytové nouze a celé žádosti. Vzhledem k reálnému počtu sociálních bytů (3), tak mohly být v rámci Pilotního ověření koncepce zapojeny maximálně 3 domácnosti tak, aby byl naplněn indikátor 5 podpořených osob.

Celý systém přidělování bytů byl realizován v součinnosti se sociální pracovnící, která zabezpečovala sociální šetření žadatelů, hodnocení bytové nouze a následovně stanovovala rozsah spolupráce a podpory osob. Toto bylo zahrnuto přímo ve smlouvě s klientem.

Tato pravidla upravovala:

- Způsob zveřejňování nabídek volných bytů
- Podmínky pro přijetí žádosti o přidělení bytu
- Zpracování žádosti o přidělení bytu
- Postup při uzavírání nájemní smlouvy na byt

Pravidla upravují postupy při nakládání s byty ve vlastnictví obce v zájmu účinného a transparentního výkonu bytové politiky obce a prevenci bytové nouze v obci. O přidělení bytu rozhoduje Zastupitelstvo obce Veselíčko na základě předloženého Doporučení Bytové komise ve spolupráci se sociálním pracovníkem obce.

Doporučení sociálního pracovníka obce vyjadřovala stanovisko sociálního pracovníka k tomu, jak naložit s danou žádostí o přidělení bytu.

Obsah Doporučení vychází ze zpracovaného Hodnocení bytové nouze, přičemž uváděný okruh informací o žadateli respektuje právo na ochranu soukromého života žadatele. Doporučení posuzuje životní situaci žadatele a vztahuje se k cílové skupině sociálního bydlení uvedené v Koncepci sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025, zároveň zohledňuje využití a dostupnost obecních bytů a situaci jiných žadatelů.

Přijaté žádosti o přidělení bytu, vyhotovená Hodnocení bytové nouze a Doporučení sociálního pracovníka byly vedeny sociálním pracovníkem obce v Evidenci žádostí o přidělení obecního bytu. Součástí Evidence mohou být i další podklady dokladující uváděné skutečnosti, dokumentace aktuálního využití a dostupnosti obecních bytů či pořadník bodového hodnocení.

Sociální pracovník ve spolupráci s pracovníkem obce pověřeným vedením bytové komise průběžně sledoval bytovou situaci v obci, využití a stav obecních bytů. Jednali s žadateli o preferencích a vhodnosti dostupných obecních bytů.

Výběr mezi více žádostmi byl a je prováděn podle zásady potřeby a se zohledněním charakteristik aktuálně dostupných bytů (např. výměra, dispozice, poschodí, bezbariérovost, vybavení a další). Upřednostní-li Doporučení žádost s nižším bodovým hodnocením před jinou, bude muset být toto upřednostnění odůvodněno.

→ **stav před realizací projektu**

obec neměla zpracovaná transparentní pravidla pro přidělování bytů

→ **změna stavu realizací projektu**

dne 3. 10. 2018 byla Zastupitelstvem obce Veselíčko schválena LKSB, jejíž přílohou jsou Pravidla pro přidělování obecních bytů, vzor nové nájemní smlouvy pro sociální byt, probíhalo pilotní ověřování nastavené koncepce a koncepce byla uvedena do praxe

2.3. Způsob výběru uživatelů sociálních bytů

- Nabídka volného bytu byla a je podle Pravidel/směrnice přidělování obecních bytů zveřejněna obecním úřadem vyvěšením na úřední desce obecního úřadu.
- Nabídka musí obsahovat zejména tyto údaje o bytu: číslo bytu, velikost, kategorii, nadzemní podlaží apod.
- Lhůta pro podání nových žádostí se stanoví v délce 30 dnů ode dne vyvěšení nabídky.
- K žádostem podaným nebo došlým na obecní úřad po této lhůtě není brán zřetel. Mezi žádosti byly a jsou zařazeny i žádosti z Evidence žádostí o obecní byt (max. 12 měsíců).
- Lhůta pro podání žádosti jakož i údaj o tom, že k žádostem doručeným po stanovené lhůtě nebude brán zřetel, musí být v této nabídce výslovně uvedeny.
- O přidělení bytu rozhoduje zastupitelstvo obce na základě předloženého Doporučení Bytové komise ve spolupráci se sociálním pracovníkem obce. Po ukončení projektu,

v situaci kdy na obci nebude působit sociální pracovník, bude zpracování záznamu Hodnocení bytové nouze v kompetenci bytové komise, které rovněž zpracuje Doporučení pro předložení zastupitelstvu obce.

Sociální pracovnice zpracovávala Doporučení

- Doporučení sociálního pracovníka obce vyjadřovalo stanovisko sociálního pracovníka k tomu, jak naložit s danou žádostí o přidělení bytu.
- Obsah Doporučení vycházelo ze zpracovaného Hodnocení bytové nouze, přičemž uváděný okruh informací o žadateli respektoval právo na ochranu soukromého života žadatele. Doporučení posuzuje životní situaci žadatele a vztahovalo se k cílové skupině sociálního bydlení uvedené v Koncepti sociálního bydlení České republiky 2015 – 2025, zároveň zohledňovalo využití a dostupnost obecních bytů a situaci jiných žadatelů.
- Po ukončení projektu, v situaci kdy na obci nebude působit sociální pracovník, bude zpracování záznamu Hodnocení bytové nouze v kompetenci bytové komise, které rovněž zpracuje Doporučení pro předložení zastupitelstvu obce.

→ **stav před realizací projektu**

obec neměla zpracovaný proces přijímání žádostí o byt ani stanovená kritéria pro hodnocení žadatele/jeho situace o byt

→ **změna stavu realizací projektu**

obec má zpracovaná Pravidla přidělování obecních bytů, která obsahují proces přijímání žádostí včetně bodových kritérií pro hodnocení žadatele a jeho situace o byt, obec podle těchto pravidel postupuje od 3. 10. 2018, kdy Zastupitelstvo obce Veselíčko schválilo LKSB

2.4. Specifikace podporovaných cílových skupin

Celkový počet klientů služeb k 30. dubnu 2020 na základě sociální práce, dosáhl minimálně 10 osob. Bližší specifikace cílové skupiny sociálního bydlení je v níže uvedené tabulce.

Specifikace klientů služeb

Počet podpořených osob celkem	z toho:	Muži	Ženy
10			3
Věk - rozmezí		44 - 49 let	28 - 54 let
Zaměstnaní		3	5
Nezaměstnaní		x	2
Pobírající dávky		x	5
dávky-specifikace		x	3x mateřská 1x invalidní důchod 2x Hmotná nouze 4x SSP
Osoby zdravotně postižené		x	2
Samoživitel (ka)		x	4
Počet závislých dětí		2	8
Exekuce		2	x

Stav k 30. 4. 2020, zdroj dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Počet klientů služeb celkem - specifikace dle ETHOS

ETHOS 11.2.1. (osoba žijící v budově, která není určena k bydlení)	ETHOS 13.1. (definované jako překračující nejvyšší normu podle rozměrů)	ETHOS 9.2.1 (osoby ohrožené vystěhováním z vlastního bytu)	ETHOS 9.1 (osoby ohrožené výpovědí z nájemního bytu)	ETHOS 8.1.1. (osoby přechodně bydlicí u příbuzných nebo přátel)	CELKEM
0	0	1	0	2	3

Stav k 30. 4. 2020, zdroj dotazníkové šetření, vlastní zpracování

Podpořené domácnosti - poskytnutí sociálního bytu

Celkem bylo 5 osobám poskytnuto sociální bydlení:

- **1 osoba** (jednočlenná domácnost), **muž**, příležitostně (sezónně) zaměstnáván, bezdětný, v exekuci, nepobírá žádné dávky, s trvalým bydlištěm na obecním úřadě

- **1 osoba** (tříčlenná domácnost), **žena**, nyní na rodičovské dovolené, trvalý pobyt Veselíčko, vedená v evidenci ÚP jako nezaměstnaná, bydlela u rodičů (kde nyní žijí 2 rodiny), pobírá rodičovský příspěvek, manžel cizinec (Bulhar), žili 5 let v Anglii, měla problém s bydlením a s finanční podporou neboť po návratu neměla doklady z Anglie, že zde pracovala, nepobírá žádné další dávky
- **2 osoby** (čtyřčlenná domácnost) **muž**, zaměstnaný, trvalé bydliště Dolní Újezd, řeší problémy s exekucí, **žena**, druhé manželství, dvě děti, jedno z prvního manželství – snaha o adopci současným manželem, žádné další dávky
- 1 osoba, muž, s družkou, mladý pár, pracující oba. Mladý muž žijící původně v domku s maminkou a dědečkem se dostal do platební neschopnosti zaměstnavatele, přesto neomezil své výdaje, zadlužil se. Maminka pečovala při zaměstnání o svého otce, který byl po léčbě nádoru mozku, odmítal sociální služby. Muž získal obecní byt jako startovací, mamince splácel dluhy, které za něj uhradila, učil se finančnímu plánování, samostatnému hospodaření.

→ **stav před realizací projektu**

v obci nebyla zajištěna sociální práce

→ **změna stavu realizací projektu**

v obci byla zajištěna sociální práce, sociální pracovnice prováděla depistáž s reálnými výsledky, bylo a je (i po ukončení realizace projektu) poskytováno sociální bydlení

2.5. Charakteristika podpůrných nástrojů sociálního bydlení

2.5.1. Charakteristika sociální práce doprovázející sociální bydlení

Sociální práce měla v lokálním systému sociálního bydlení nezastupitelnou roli, a to od počátku až do konce realizace projektu. Předtím, tj. před realizací projektu, se z finančních důvodů nikdo na obci, která má největší přehled o svých obyvatelích i z hlediska sociální situace, sociální

práci nevěnoval. Jednoduše řečeno obec neměla finanční prostředky na nového pracovníka zaměřeného na sociální práci v obci. Po skončení realizace projektu se situace opakuje, obec nemá finanční prostředky na sociálního pracovníka.

Právě díky získaným finančním prostředkům prostřednictvím projektu, byla na částečný úvazek přijata na Obecní úřad Veselíčko sociální pracovnice. V průběhu realizace projektu bylo zjištěno, že sociální pracovnice neplnila pracovní úkoly v požadované kvalitě (vyplývalo mj. ze zápisů porad realizačního týmu, pohovorů s členy realizačního týmu). Pro zpracování evaluační studie by bylo obtížné získat jak od sociální pracovnice, tak od garanta projektu relevantní data o počtu klientů, jejich sociální, finanční situaci atd. Nedostatečnost v práci sociální pracovnice se projevila mj. i v nízkém podílu plnění cílové hodnoty monitorovacího indikátoru - počtu klientů (plnění v polovině projektu pouze na 23%). Zhruba v polovině realizace projektu (k 1.12.2018) došlo k personální změně na pozici sociální pracovnice. Byla přijata zkušená a erudovaná pracovnice v této oblasti a velmi dobře se zapojila do realizačního týmu. Výsledky její práce byly neporovnatelné s předchozí pracovnicí.

Poskytovaná sociální práce nebyla podmíněna automatickým zapojením klienta do projektu. Dělo se tak pouze s jeho souhlasem.

Základní formou sociální práce byla depistáž, tj. činnost, která má za cíl vědomé, cílené a včasné vyhledávání jednotlivců či skupin ohrožených sociálním vyloučením, nebo jinou nepříznivou sociální událostí, v tomto případě bytovou nouzí. Depistáž prováděl v obci Veselíčko sociální pracovník.

Oblasti depistáže sociálního pracovníka v obci Veselíčko

- 1 Zjištění aktuální sociální a finanční situace (zaměstnaný/nezaměstnaný, jak dlouho je nezaměstnaný, zdali si hledá aktivně práci, co dělá pro zlepšení své sociální a finanční situace, dluhy, exekuce, snaha aktivně splácet dluhy).
- 2 Zjištění, jak žadatel aktuálně žije (v jakém prostředí, jaké má zázemí, jak dlouho zde žije, jaké má vztahy s okolím).
- 3 Doplnění informací o žadateli od sociálních pracovníků služeb, pokud jich žadatel využívá.
- 4 Zjištění, zda má žadatel o zapojení se do projektu zájem.
- 5 Co žadatel očekává od projektu (s čím chce pomoci, na co se chce zaměřit, co je pro něho důležité).

- 6 Kam se chce žadatel posunout za dobu trvání projektu a kde chce být po skončení projektu.

Depistáž byla sociálním pracovníkem písemně zpracována a zaznamenána do spisu. U žadatelů byla následně prováděna sociální šetření. Během depistáže byla zjištěna aktuální sociální a finanční situace žadatele.

Pokud žadatel splnil obecné podmínky pro hodnocení bytové nouze, vyplnil společně se sociálním pracovníkem evidenční list žadatele o sociální bydlení a byl zařazen do seznamu zájemců.

Jakmile byl žadatel zařazen do systému sociálního bydlení, docházelo ke zjišťování a hledání příčin problémů, které vedly k jeho současné sociální a finanční situaci. Byl diagnostikován hlavní problém na základě zjištěných informací, které byly písemně zpracovány do záznamového listu a založeny do spisu. S klientem byl vyplněn evidenční list hodnocení bytové nouze a sociální pracovník si s klientem orientačně nastavil časový interval jednotlivých setkání a sociálních šetření.

Následně byl s žadatelem sestaven individuální plán cílů, kterých by chtěl žadatel dosáhnout a možných postupných kroků, které by k jejich dosažení mohly vést. Na tvorbě individuálního plánu se podílel především žadatel s případnou podporou sociálního pracovníka.

Jeho plnění pak bylo sledováno a jednotlivé body byly vyhodnocovány průběžně.

Individuální plán mohl být průběžně doplňován. Pokud žadatel nedosáhl svého cíle, který byl stanoven v individuálním plánu, tak byl s žadatelem zmapován celý průběh sociální práce a bylo zjištěno, proč cíle nebylo dosaženo.

Následně byla hledána jiná cesta, jak daného cíle dosáhnout, případně byl cíl uzpůsoben aktuálním možnostem žadatele. Žadatel byl motivován a podporován ze strany sociálního pracovníka k dosažení cíle. Na individuálním plánu bylo označené datum vyhotovení a byl zde podpis jak žadatele, tak sociálního pracovníka. Individuální plán se vypracovával ve dvou vyhotoveních, jeden pro potřeby žadatele, a druhý výtisk byl sociálním pracovníkem zařazen do spisu.

Intenzita sociální práce s jednotlivými klienty byla různá. Sociální pracovník vedl evidenci četnosti spolupráce s jednotlivými klienty i časovou náročnost. Časově nejnáročnější byly

doprovody klienta například na příslušný sociální odbor - OSPOD Lipník nad Bečvou, nebo na Okresní správu sociálního zabezpečení v Přerově při vyřizování invalidního důchodu apod. Každý případ byl jiný.

Sociální práce - nejčastěji řešená témata s klienty:

- Soudní pře s partnerem o děti (snaha získat výhradní péči o děti)
- Hrozba odebrání dětí
- Vyřizování invalidního důchodu, příspěvku na mobilitu apod.
- Existenční problémy – řešení dluhů, exekucí
- Ztráta domova z nejrůznějších důvodů (po rozvodu, finanční situací)
- Sociální bydlení
- Hledání zaměstnání
- Dávkový systém
- Bezbariérové úpravy domů pro klienty stárnoucí či po mozkových příhodách
- Nabídky kompenzačních pomůcek
- Informovanost o možnostech sociálních služeb poradenství, péče i prevence
- Zprostředkována materiální i potravinová pomoc prostřednictvím Charity.
- SP byla organizátorem a realizátorem mnoha besed, přednášek a setkání, které vedly k navození větší důvěry v obecní úřad, sociální práci i služby, zvýšení gramotnosti veřejnosti v oblasti finanční i mediální.

K datu dokončení závěrečné evaluační studie sociální pracovník pracoval minimálně s 10 domácnostmi – v projektu, s dalšími občany nad rámec projektu v rámci obecního úvazku se šesti domácnostmi.

Garant projektu se sociální pracovníci projektu společně zpracovali „Manuál pro klienty“ s přesným názvem *Manuál o možnostech poskytování služeb pro občany obce*⁸.

Dle uvedeného manuálu (je k dispozici na webových stránkách obce), pokud někdo z obyvatel obce patří do níže uvedených sociálních skupin, tak tomu sociální pracovnice byla k dispozici s cílem zlepšit životní podmínky a zajistit důstojnější život.

Jednalo se o:

---

⁸ <http://www.obec-veselicko.cz/wp-content/uploads/2018/04/Manu%C3%A1l-pro-klienty.pdf>

- rodiče samoživitelé
- rodiny s mnoha různými potížemi
- rodiny, které procházejí rozvodovým řízením
- zdravotně znevýhodněné osoby
- osoby dlouhodobě nezaměstnané
- občané vysokého věku
- děti, které byly nebo jsou zneužívány, týrány anebo zanedbávány (v těchto případech sociální pracovnice pracuje s rodinou)
- nevyléčitelně nemocné osoby, které jsou na sklonku života
- osoby s mentálním onemocněním nebo duševní chorobou
- uživatelé drog
- osoby poškozené trestnou činností nebo pachatelé trestných činů

Sociální pracovnice pomáhala také těm osobám, které disponovali nízkým příjmem a mohl se jich týkat příspěvek na bydlení, doplatek na bydlení nebo příspěvek na živobytí.

Dále sociální pracovnice pomáhala při zajištění poskytnutí pomoci v hmotné nouzi, pokud někoho z dané cílové skupiny postihla mimořádná událost, kterou nebyl klient schopen zvládnout vlastními silami.

Nebo pokud osoby, které se nacházeli v situaci, kdy sami trpěly (nebo někdo z rodiny) nějakým typem postižení - vlastní průkazku ZTP nebo ZTP/P (nárok na příspěvek na mobilitu, příspěvek na zvláštní pomůcky, příspěvek na péči (pokud daná osoba potřebuje asistenci druhé osoby) a také na invalidní důchod.

V případě odtažitosti klienta a jeho nespolupráce se sociální pracovník snažil klienta namotivovat na případnou změnu, která by mohla nastat v případě, že klient bude přístupný pomoci ze strany pracovníka. Jestliže klient ani v tomto případě o spolupráci nejevil zájem, přenechal sociální pracovník klientovi kontakty na sebe - tel. číslo, e-mail se slovy, že kdyby si spolupráci rozmyslel nebo potřeboval s čímkoliv pomoci, byť by potřeboval jen vyslechnout, může se na pracovníka kdykoli obrátit.

Příklad situace nespolupráce klienta s pracovníkem:

Žena s novorozencem, narkomanka, po výkonu trestu. Domluvena schůzka s klientkou na konkrétní termín. Klientka termín potvrdila, avšak v den setkání se nedostavila a nebyla k sehnání. Po spojení klientka s dalším stanoveným termínem schůzky opět souhlasila, avšak opětovně se nedostavila a stejně jako i předtím nebyla k dostižení. Nakonec se klientka sociálnímu pracovníkovi vyhýbala a nekomunikovala. Pracovník nechal klientce zprávu, že

kdyby změnila názor, najde pracovníka na OÚ obce Veselíčko. Klientka se však již neozvala, v obci nebyla k zastižení.

Nejzávažnější problém sociální práce v obci Veselíčko

Nespolupráce jedince nebo domácnosti se sociálním pracovníkem přes jeho veškerou snahu.

Neosvědčené postupy v sociální práci v obci Veselíčko

Veškerý postup sociální práce se osvědčil.

Příklady rizikových klientů:

- agresivní a násilný klient
- alkoholově či drogově závislí
- nekomunikativní klient
- apatický klient
- sebepoškozovač
- patologický lhář

→ stav před realizací projektu

obec neměla zaměstnance vyčleněného na sociální práci, tzn., že nezajišťovala sociální práci v obci

→ změna stavu realizací projektu

na obci pracovala do skončení projektu sociální pracovnice, která prováděla depistáž a pomáhala obyvatelům obce v nejrůznějších životních situacích. V době skončení projektu nemá obec prostředky pro zajištění pozice sociálního pracovníka, nicméně do budoucna bude usilovat o zajištění grantu či dotačního titulu k zabezpečení soc. práce.

2.5.2. Další poskytované podpůrné nástroje soc. bydlení, způsob a podmínky poskytování

Obec (kromě sociální práce) neposkytuje žádné další podpůrné nástroje jako např. potravinovou banku, domovníctví apod.

2.6. Spolupráce s místními aktéry

Lokální koncepce sociálního bydlení byla tvořena na základě podkladů – dvou (již uvedených) analýz, Programu na podporu a rozvoj obce, spolupráce se členy zastupitelstva věnující se bytové problematice a znalostí místní problematiky.

Sociální pracovník, garant lokální koncepce, zástupce obce pro bytovou politiku a vedoucí účetní obce Veselíčko tvořili pracovní skupinu nastavující proces podávání žádostí a jejich případnou evidenci, obsah nájemní smlouvy.

Problematika nájemní smlouvy, výběr nájemníků, evidence žadatelů, vybavení a úpravy bytů byla individuálně konzultována s odborníky, např. se správcem majetku města Lipník nad Bečvou.

Členové zastupitelstva obce byli informováni o přípravách a zpracování LKSB na jednáních zastupitelstva. LKSB byla, ale jen minimálně měněna a doplňována.

Spolupráce v pracovní skupině umožnila přenos zkušeností a jejich implementaci do LKSB např. spolupráce s novým nájemníkem při výběru a přepisu odběru energie na nájemníka. Podmínka trvalého pobytu žadatele v obci se stala jedním z mála diskutabilních bodů. Byla dohodnuta požadovaná délka trvalého pobytu žadatele jeden rok.

2.7. Omezení bránící některým cílovým skupinám ve vstupu do sociálního bydlení

Nebyla vyřazena žádná žádost o vstup do projektu.

3. NAPLNĚNÍ VIZE MÍSTNÍHO SYSTÉMU SOCIÁLNÍHO BYDLENÍ

3.1. Úspěšnost místního systému sociálního bydlení a jeho plánovaný rozvoj

Úspěšnost realizace je popsána detailně v předchozích kapitolách. Vzhledem k tomu, že obec nemá finanční prostředky na úhradu činnosti sociálního pracovníka, byl by popis plánovaného rozvoje diskutabilní. Nicméně pravidla (LKSB) jsou nastavená pro realizaci sociálního bydlení v praxi i realizaci sociální práce v sociálním bydlení.

3.2. Plány dalšího vývoje místního systému sociálního bydlení

Pro potřeby obce Veselíčko v oblasti sociálního bydlení se jeví jako maximálně vhodné využití Evropské strukturální a investiční fondy, konkrétně Integrovaný regionální operační program (IROP). Z programového dokumentu se pak nabízí prioritní osa číslo 2. Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů.

Bez rekonstrukce obecního domu čp.7 v obci Veselíčko je predikce udržitelnosti projektu riziková. Obec měla zájem podat projekt do operačního programu Integrovaný regionální operační program, PO 2 - Zkvalitnění veřejných služeb a podmínek života pro obyvatele regionů, č. výzvy 80⁹ Sociální bydlení pro sociálně vyloučené lokality II.

- zpřístupnění žádosti o podporu bylo od 5. 4. 2018
- zahájení příjmu žádostí od 14. 6. 2018
- ukončení příjmu žádostí 18. 9. 2018

Obec má zpracovanou projektovou dokumentaci na rekonstrukci domu čp. 7, který vlastní a požádala již o vydání stavebního povolení. V důsledku špatné komunikace v přípravném týmu došlo k tomu, že do vyhlášené výzvy č. 80 nebyla projektová žádost podána včas. Chybělo jasné definování úkolů s datem plnění a osobní zodpovědností. Obec poté úspěšně získala

---

⁹ <http://irop.mmr.cz/cs/Vyzvy/Seznam/Vyzva-c-80-Socialni-bydleni-pro-socialne-vyloucene>

prostředky na rekonstrukci bytového domu čp. 7 v rámci programu MMR ČR Výstavba. Rekonstrukce byla započata, nicméně z viny realizující stavební firmy nebyla přestavba dokončena. Obec má záměr financovat dokončení prací z dalších finančních titulů.

3.3. Udržitelnost místního systému sociálního bydlení

Obec jako vlastník současných cca 3% bytového fondu obce bez zajištění sociálního pracovníka po skončení projektu, (intervence) bude mít omezené možnosti se podílet na aktivní prevenci vzniku bytové nouze v obci. Proto je pro udržitelnost nezbytné pokračování sociálního pracovníka v obci. To se bude dít zejména aktivitami napojenými na mapování lidí ohrožených bytovou nouzí (případně aktuálně se v ní nacházejících) a uplatňování principů prevence ztráty bydlení. Plánovaný program prevence ztráty bydlení bude uplatňován nejenom v bytovém fondu obce, ale také jako součást výkonu sociální práce v obci s uživateli služby, případně s jinými majiteli a vlastníky nemovitostí.

Fungování systému sociálních bytů neprobíhá odděleně od života obce, ale naopak s propojením a začleněním obyvatel i cílové skupiny. Pozornost bude i nadále věnována názorům veřejnosti na problematiku a její realizaci v obci i zapojení obyvatel do aktivit v rámci prevence ztráty bydlení.

4. ZÁVĚRY EVALUACE

4.1. Odpověď na evaluační otázky

1. Do jaké míry byl projekt navržen tak, aby přinášel očekávané dopady?

Projekt byl navržený logicky, tzn., jednotlivé aktivity do sebe zapadaly, resp. navazovaly, aby došlo k naplnění stanovených cílů s očekávanými dopady.

2. Do jaké míry byl projekt realizován v souladu s plánem a předpoklady?

Projekt byl realizován v souladu s plánem (časovým harmonogramem).

3. Do jaké míry byly naplněny očekávané parametry kvalitní realizace projektu?

Předpoklady pro kvalitní realizaci projektu byly plněny s výhradou. V průběhu realizace projektu se ukázaly problémy ve výběru některých členů realizačního týmu. To se projevilo v nízké kvalitě některých výstupů a zabezpečení udržitelnosti projektu. Jedná se zejména o výkonnost a erudici sociální pracovnice, se kterou byla ukončena spolupráce ke konci listopadu 2018. Od 1.12.2018 začala plnit sociální práci v obci nová sociální pracovnice. Její erudice a výkony byly neporovnatelné s předchozí sociální pracovnicí.

Jisté rezervy lze spatřovat i u garanta projektu. Pokud by se garant projektu plně věnoval práci v týmu, zajímal se a kontroloval práci a výstupy první sociální pracovnice, nedošlo by k tomu, že bylo problémem vyhodnotit jasně a srozumitelně základní výstupy z oblasti monitoringu (např., kolika osobám bylo poskytnuto sociální bydlení, jaká byla jejich ekonomická, sociální situace apod.). Těžko obhajitelná je i zmařená příležitost podat do výzvy č.80 IROP včas projektovou žádost na rekonstrukci obecního domu čp.7, kterým by došlo k navýšení počtu bytů pro sociální bydlení a zabezpečení prostor pro výkon sociální práce.

Dosud zpracované výstupy, tj. Analýza potřeb sociálního bydlení a Analýza technických nároků sociálního bydlení a Lokální koncepce sociálního bydlení byly zpracovány kvalitně, tj. s vysokou vypovídací hodnotou a staly se podkladem k evaluaci.

Kvalitně byla zpracovaná Případová studie pro popis a kvalitativní zhodnocení vytvořené a pilotně otestované místní politiky sociálního bydlení v obci Veselíčko, která sloužila také jako podkladový materiál pro zpracování závěrečné evaluace.

4. Je možné označit některé z realizovaných aktivit za příklady dobré praxe? Jsou tyto příklady přenositelné?

V rámci realizace projektu se například osvědčila realizace workshopů ve vazbě na sociální bydlení. Zde se setkali zástupci obcí, neziskových organizací, poskytovatelé sociálních služeb a další klíčoví aktéři. Diseminace zkušeností s nastavením a ověřováním sociálního bydlení v obci Veselíčko byla hodnocena účastníky velmi pozitivně a může být návodem k řešení problematiky sociálního bydlení a sociální práce v dalších obcích.

5. Bylo dosaženo hlavního cíle projektu, a pokud ne, jaké byly důvody?

V rámci projektu bylo dosaženo cíle. Byla zpracována Lokální koncepce sociálního bydlení v obci Veselíčko (jejímž podkladem byly dvě analýzy, tj. Analýza potřeb sociálního bydlení a Analýza technických nároků rozvoje sociálního bydlení), která byla od října 2018 pilotně ověřována v praxi. Dále byly v rámci Lokální koncepce zpracovány Metodika sociální práce v sociálním bydlení a Metodika Prevence ztráty bydlení. Jako podpůrné dokumenty v souladu se zadáním projektu byly vytvořeny výstupy:

- a) Způsoby vyhodnocování úspěšnosti modelů sociálního bydlení,
- b) Multidisciplinární spolupráce,
- c) Kazuistiky v oblasti sociálního bydlení,
- d) Příklady dobré / špatné praxe,
- e) Způsoby a potřeby vzdělávání sociálních pracovníků ve vztahu k systému sociálního bydlení,
- f) Komplexní zhodnocení fungování systému sociálního bydlení v obci,
- g) Statistická data obce z oblasti sociálního bydlení.

6. Jaké jsou skutečně dosažené výsledky v oblasti SB a sociální práce v obci?

Bylo zřízeno kontaktní centrum v obci a zavedena sociální práce podle vytvořených metodik pro práci s klienty sociálního bydlení, kterou prováděla sociální pracovnice, tzn., že v obci byla zajištěna sociální práce - prováděna depistáž, bylo a je poskytováno sociální bydlení.

Plnění monitorovacího indikátoru „Počet podpořených osob v sociálním bydlení – celkem“ je na 100% cílové hodnoty (5). Jsou nastavená pravidla (LKSB) pro realizaci sociálního bydlení v praxi i realizaci sociální práce v sociálním bydlení.

Plnění monitorovacího indikátoru „Počet klientů služeb – celkem“ byl naplněný na 100% cílové hodnoty (30).

7. Jakých zamýšlených dopadů bylo dosaženo? A jaké faktory k nim vedly?

Díky projektu se podařilo poskytnout pomoc cílovým skupinám, které byly definované na základě Analýzy potřeb sociálního bydlení v obci Veselíčko. Podařilo se nastavit pravidla pro přidělování sociálních bytů na základě LKSB. Mezi hlavní dopady projektu patří především poskytování sociální práce, která dosud v obci neexistovala.

8. Jak hodnotíte možnost naplnění udržitelnosti projektu?

Udržitelnost sociálního bydlení a stabilní zavedení sociální práce i po ukončení projektu se jeví jako rizikové. Obec má k dispozici jen 3 obecní byty vyhrazené pro sociální bydlení. LKSB je sice zpracovaná, byla zavedena do praxe a v rámci finančního zajištění projektu byla poskytována i sociální práce v obci, ale nepodáním projektu na rekonstrukci obecního domu čp.7 včas do relevantní výzvy IROP, došlo ke zmaření kontinuálního pokračování v cílech příjemce, které deklaroval v projektové žádosti.

Obec sice poté úspěšně získala prostředky na rekonstrukci bytového domu čp. 7 v rámci programu MMR ČR Výstavba. Rekonstrukce byla započata, nicméně z viny realizující stavební firmy nebyla přestavba dokončena. Obec má záměr financovat dokončení prací z dalších finančních titulů.

4.2. Doporučení

Číslo	Zjištění	Nezbytné / ke zvážení	Text doporučení
1	Nepodařilo se zajistit udržitelnost sociální práce po ukončení projektu v obci, nebyl podán projekt na rekonstrukci obecního domu čp.7 včas do výzvy č.80 IROP	Nezbytné	Zlepšit komunikaci. Zajistit formou zápisů zadání úkolů, termínů plnění a osobní odpovědnost. Plnění průběžně kontrolovat a přijímat opatření k nápravě. Sledovat vyhlášení výzev a pokusit se podat projekt na rekonstrukci domu čp.7 znovu.
2	V projektu se osvědčila realizace workshopů, která vedla k předávání zkušeností s nastavením parametrů SB se zajištěním sociální práce	Ke zvážení	Obec by mohla pokračovat v realizaci workshopů a průběžných setkávání. Zajišťovat diseminaci výsledků projektu.
3	Obec úspěšně získala prostředky na rekonstrukci bytového domu čp. 7 v rámci programu MMR ČR Výstavba. Rekonstrukce byla započata, nicméně z viny realizující stavební firmy nebyla přestavba dokončena.	Nezbytné	Obec by se měla snažit získat finanční prostředky na dokončení prací z dalších finančních titulů.

Seznam zkratk

CS	Cílová skupina
ETHOS	Evropská typologie bezdomovství a vyloučení z bydlení v prostředí ČR
EU	Evropská unie
IROP	Integrovaný regionální operační program
MAS	Místní akční skupina
LKSB	Lokální koncepce sociálního bydlení
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
OSPOD	Orgán sociálně-právní ochrany dětí (tzv. "sociálka")
ORP	Obec s rozšířenou působností
OÚ	Obecní úřad
OZP	Osoba zdravotně postižená
ÚP	Úřad práce